

Jaarverslag 2018

Stg. Passend Onderwijs
Brabantse Wal, te Bergen op Zoom

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Brabantse Wal

Samenwerkingsverband passend onderwijs

Bestuursverslag 2018

SWV PO3001 – Primair Onderwijs

Instemming verkregen van De Deelnemersraad (v/h Algemeen Bestuur) op **28 mei 2019**
Goedgekeurd door de Raad van Toezicht op **11 juni 2019**

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Inhoudsopgave

1.	Algemene Informatie	1
2.	Belangrijkste kenmerken van het gevoerde beleid	4
3.	Financiële informatie	12
4.	Treasurybeleid.....	14
5.	Continuïteitsparagraaf.....	15
6.	Verslag Raad van Toezicht	19
7.	Verslag OPR	22

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

1. Algemene Informatie

Inleiding

In dit bestuursverslag wordt aandacht besteed aan de (financiële) activiteiten van Stichting Passend Onderwijs Brabantsewal in het kalenderjaar 2018. Dit bestuursverslag is vastgesteld op 28 mei 2019 door De Deelnemersraad (v/h het Algemeen Bestuur) en goedgekeurd op 11 juni 2019 door de Raad van Toezicht.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2018 van Stg. Passend Onderwijs Brabantsewal is opgesteld door Dyade Onderwijsbedrijfsvoering B.V. in samenwerking met Infinite Financieel. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor Astrium.

Missie en visie

Samenwerkingsverband Brabantse Wal PO vertaalt de landelijke doelstelling van Passend Onderwijs in de volgende missie:

Elk kind krijgt de ondersteuning die zorgt voor een optimale en ononderbroken ontwikkeling, waarbij de leerling zich goed voelt en met respect en waardering wordt behandeld. Het onderwijs in ons samenwerkingsverband biedt ieder kind een onderwijsplaats die past bij zijn ondersteuningsbehoefte. Dit onderwijs vindt zoveel mogelijk dicht bij de leefomgeving van het kind plaats en wordt verzorgd door leerkrachten die het onderwijs voortdurend afstemmen op de behoeften van de leerling. Ouders van leerlingen zijn tevreden over de kwaliteit van het onderwijs, de ondersteuning en de plaatsing van hun kind.

Welke ontwikkelingen vinden wij belangrijk, hoe ziet de toekomst eruit en welke ambities hebben we? Onze missie wordt gerealiseerd op basis van de visie bestaande uit:

1. Alle scholen voldoen aan de eisen van het basisarrangement van de inspectie en leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de leerlingen tot volwaardige leden van de maatschappij.
2. Alle scholen hebben de met het samenwerkingsverband afgestemde basisondersteuning op orde.
3. Elke leerling krijgt een onderwijsaanbod afgestemd op zijn onderwijsbehoeften. Indien nodig hoort daar persoonlijke ondersteuning en/of gezinsondersteuning bij. We hanteren een integrale benadering en werken samen met de gemeenten voor de ondersteuning op zorg en in het gezin.
4. Intern begeleiders en leerkrachten vertalen (evt. samen met het samenwerkingsverband) de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling in haalbare onderwijs- en ondersteuningsdoelen met een handelingsgericht karakter.
5. Leerlingen kunnen, indien nodig, onderwijs volgen op een school voor Speciaal Onderwijs (SO) of Speciaal Basisonderwijs (SBO); plaatsing op één van deze scholen is, indien mogelijk, tijdelijk van aard.
6. Leerkrachten kunnen het effect van hun eigen handelen onderzoeken en zo nodig aanpassen. Vernieuwend in dit opzicht is dat de ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband grotendeels bestaat uit deskundigheidsbevordering van de leerkrachten en intern begeleiders.
7. Ouders worden betrokken bij het onderwijsproces vanuit hun verantwoordelijkheid, betrokkenheid en ervaringsdeskundigheid.
8. Het samenwerkingsverband houdt een efficiënte en functionele ondersteuningsstructuur in stand, die tot uiting komt in de basis-, breedte- en diepteondersteuning.
9. Het samenwerkingsverband zoekt proactief de dialoog met regionale partners op het gebied van onderwijs, welzijn en jeugdbeleid.
10. De financiële inrichting van het samenwerkingsverband treft een balans tussen de financiering van de basisondersteuning, de breedte-ondersteuning en de diepte-ondersteuning. Het streven is dat door verhoging van het niveau van basisondersteuning minder diepte-ondersteuning noodzakelijk zal zijn.

Juridische structuur

De rechtspersoon van het bevoegd gezag is een stichting. De Stichting Passend Onderwijs Brabantsewal is op 30 oktober 2013 opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Breda onder dossiernummer 59150874.

Organisatiestructuur en personele bezetting

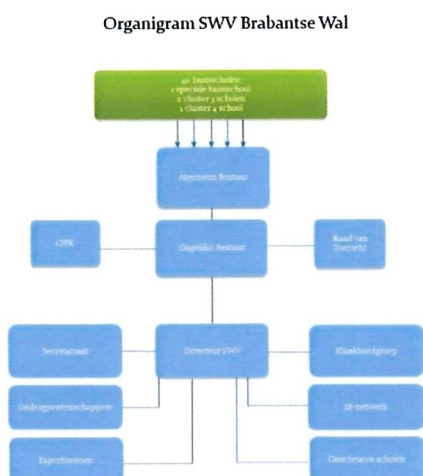
In het samenwerkingsverband werken reguliere basisscholen, het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs uit de regio West-Brabant samen, te weten de scholen uit gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Steenberghe. Het samenwerkingsverband heeft drie personeelsleden in dienst, zijnde de directeur, de managementassistente en met ingang van 1 september 2019 een beleidsmedewerker kwaliteit en AVG (0,7 fte). Daarnaast verricht een Expertiseteam werkzaamheden voor het samenwerkingsverband op basis van detacheringsovereenkomsten.

De bureauorganisatie van het samenwerkingsverband is gehuisvest in ruimtes die gehuurd worden in het kantoorpand van Dyade, Marslaan 1, Bergen op Zoom.

Ontslagvoorziening

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking: voor het verslagjaar 2018 is deze categorie niet van toepassing.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT: naast de hierboven vermelde functionarissen zijn geen andere functionarissen met dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging hebben ontvangen (ook niet boven het individuele WNT-maximum). Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Stichtingsbestuur

In het stichtingsbestuur heeft elke aangeslotene (8 besturen) een vertegenwoordiger. Onder het bestuur opereert een DB met 3 leden (2 BAO en 1 SO). Daarnaast heeft ook het Speciaal Onderwijs Cluster 2 een afvaardiging in het bestuur.

Het dagelijks bestuur bereidt besluiten voor ten behoeve van de bestuursvergadering en voert deze uit. Het DB onderhoudt de relaties met de OPR, maar heeft de directeur hiervoor gemandateerd. Het DB vergadert maandelijks en het AB vier keer per schooljaar. Het toezicht op het DB wordt gevormd door een externe Raad van Toezicht (RvT), bestaande uit drie personen.

Zie ook pagina 5 van dit verslag inzake de wijziging in de governancestructuur.

Bestuurssamenstelling

De deelnemende schoolbesturen zijn:

Naam schoolbestuur	KvK-nr	Statutaire Zetel / KvK
Lowys Porquinstichting	41106257	Bergen op Zoom
Stichting SOM	20136591	Bergen op Zoom
Stichting Islamitisch Primair Onderwijs	20147556	Breda
Stichting ABBO	41107326	Bergen op Zoom
Stichting Kruislandse Scholen	41102634	Kruisland
Stichting KPO	41102186	Roosendaal
Stichting RK Mytyschool	41103659	Roosendaal
Het Driespan, Koraalgroep	20096129	Etten-Leur

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

Het Algemeen Bestuur is in 2018 als volgt samengesteld:

Bestuursverslag 2018 SWV Brabantse Wal PO

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Voorzitter : dhr. L. Soffers (DB lid) (Stichting SOM)
 Secretaris : mevr. E. Kooijmans (DB-lid) (LPS)
 Penningmeester : dhr. L. Soffers (DB lid) (Stichting SOM)
 Overige bestuursleden : mevr. M. van den Branden (EI Feth)
 dhr. C. van Loenhout (ABBO)
 dhr. T. Matthijssen (De Zonneberg)
 dhr. S. Hofkes (Driespan)
 dhr. G. Kusters (DB-lid) (Mytyschool Roosendaal)
 dhr. J. de Hoon (KPO Roosendaal)

Raad van Toezicht

18 januari 2018 is besloten in de functies van De Raad van toezicht een wijziging aan te brengen:

Voorzitter : dhr. H.J. van Arenthals (v/h lid)
 Lid : mevr. F. Assink
 Lid : dhr. M. Bakker (v/h voorzitter)

Directeur

Het bestuur heeft een directeur benoemd (mevrouw H.M.B. Persoon) die leiding geeft aan de dagelijkse gang van zaken binnen het samenwerkingsverband en belast is met de voorbereiding en uitvoering van het beleid en de activiteiten van het samenwerkingsverband; zij is bevoegd alle daarvoor noodzakelijke handelingen te verrichten.

Aangesloten scholen

De volgende scholen vallen onder het samenwerkingsverband Brabantse Wal PO:

LPS	02RC	SBO De Driemaster	16FL	Octopus
	03GP	De Open Hof	10PF	De Welle
	03MO	Ste Marie	07BP	Pius X
	03MW	Het Palet	07MX	Maria Regina
	03QW	Op Dreef	07TR	De Borghoek
	03WG	De Wegwijzer	07XV	Groen v Prinsterer
	03XP	Merijntje	08WY	De Biezenhof
	04OA	De Springplank	09BD	Avan Duinkerken
	04SY	Gummarus	09KN	De Stappen
	04ZF	Petrus en Paulus	09UU	De Toermalijn
	05KQ	Het Kompas	10FQ	Klim-Op
	17YE	De Grebbe	10NS	St Maarten
	24AE	Basisschool Lodijke	16EB	Sancta Maria
	06HN	De Poorte	17XI	Marco Polo
	06IH	De Meulenridders		
	ABBO	11XZ	De Aanloop	
12HG		School Oost		
12PX		De Krabbenkooi		
15DW		De Nieuwe Veste		
06VP		De Rode Schouw		
07FD		Eerste Montessorischool		
SOM	05YQ	De Regenboog		
	06AI	De Noordster		
	24AF	De Kreek		
	27RU	De Dobbelsesteen		
Kruislandse scholen	04RM	De Zonneberg		
SIPO	24EL	EI Feth		
KPO Roosendaal	16LO-04	De Kameleon		
Mytyschool Roosendaal	02SZ	Mytyschool Roosendaal		
Het Driespan	07WD	De Kornalijn		

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

 onderwijssaccountants b.v.

2. Belangrijkste kenmerken van het gevoerde beleid

Beleid en kernactiviteiten

In 2018 is verder uitvoering gegeven aan het Ondersteuningsplan dat loopt van 1 augustus 2017 tot 1 augustus 2021.

Het Bestuur van het samenwerkingsverband heeft de systematiek gehandhaafd om deels volgens het schoolmodel en deels volgens het expertisemodel te (blijven) werken. Dit betekent dat scholen / besturen vanuit het samenwerkingsverband een bedrag van € 115 per leerling ontvangen. Dit bedrag is 'geormerkt' en wordt door schoolbesturen aangewend voor de basisondersteuning. Jaarlijks leggen schoolbesturen verantwoording af aan het bestuur van het Samenwerkingsverband over de doelmatigheid van de besteding van deze middelen.

Daarnaast vertaalt het beleid zich in concrete ondersteuningsactiviteiten die zijn weergegeven in verscheidene programma's.

Beoogde kwalitatieve resultaten passend onderwijs

Het samenwerkingsverband heeft aan het einde van de planperiode de volgende resultaten behaald:

1. Alle basisscholen hebben in augustus 2018 de basisondersteuning op orde.
2. In augustus 2019 beschikken alle scholen over een schoolondersteuningsprofiel dat door middel van audits gerealiseerd is.
3. Benodigde (extra) ondersteuning wordt preventief gesignaleerd door scholen en effectief georganiseerd door het samenwerkingsverband. Deze extra ondersteuning leidt tot realisatie van de doelen (zie kwantitatieve resultaten 3 en 4). Om deze doelen te bereiken wordt expertise vanuit voormalig cluster 3 en 4 en andere externe expertise naar behoefte ingezet in de scholen om de deskundigheid bij leerkrachten verder te vergroten.
4. Voor leerlingen met een gecombineerde zorg-onderwijsbehoefte wordt integraal samengewerkt met professionals. Als ondersteuning in de thuissituatie nodig is, trekt het samenwerkingsverband op met gemeenten (CJG) en externe experts.
5. De kwaliteit van het samenwerkingsverband wordt systematisch geëvalueerd; de betrokkenheid van ouders en scholen over de inzet van het samenwerkingsverband wordt eveneens systematisch geëvalueerd waarbij de norm wordt gesteld op 90% tevredenheid.
6. De inspectie spreekt haar positieve waardering uit over de werkwijze en de resultaten van het samenwerkingsverband.

Beoogde kwantitatieve resultaten passend onderwijs

Gestreefd wordt naar het terugdringen van het aantal leerlingen in het speciaal (basis-) onderwijs (S(B)O). Niet als doel op zich, wel als gevolg van het feit dat scholen / leerkrachten beter in staat zijn af te stemmen op de onderwijsbehoeften van leerlingen. Het streven is het SBO-leerlingenaantal terug te dringen van 156 (okt. 2016) naar 140 (okt. 2021). Het SO-leerlingenaantal van 172 (okt. 2016) naar 159 (okt. 2021).

Het samenwerkingsverband heeft aan het einde van de planperiode de volgende resultaten behaald:

1. Alle leerplichtige leerlingen staan ingeschreven op een school.
2. Het samenwerkingsverband kent geen thuiszitters.
3. Er worden in het regulier onderwijs zoveel mogelijk leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften opgevangen.
4. Wanneer de kwaliteit in het basisonderwijs nog verder stijgt, zal het aantal leerlingen dat deelneemt aan het speciaal (basis-)onderwijs verminderen. Anders gezegd zullen méér leerlingen in het regulier onderwijs passend onderwijs ontvangen.
5. Alle financiële middelen zullen worden ingezet. Het resultaat wordt weergegeven in de meerjarenbegroting en kent een maximum resultaat van € 350.000 in het kader van weerstandsvermogen.

Het boeken van kwantitatieve resultaten is grotendeels afhankelijk van de (verbetering van de) ondersteuningsmogelijkheden van de scholen. Deze gedachte sterkt ons in onze opvatting dat de deskundigheidsbevordering van leerkrachten en intern begeleiders de belangrijkste inzet is voor het realiseren van de doelen, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Ontwikkelingen

De ontwikkeling van de laatste jaren laat het volgende beeld zien:

Leerlingaantal op 1 oktober 2018 vergeleken met 2014 t/m 2017.

Leerlingaantallen	1-10-2018	1-10-2017	1-10-2016	1-10-2015	1-10-2014
Totaal incl. SBO	8374	8403	8491	8612	8794

Deelnamepercentages				
	Brabantse Wal PO 3001		Landelijk	
	SBO *)	SO **)	SBO	SO
1-10-2011	2,42%	2,13%	2,68%	1,65%
1-10-2012	2,22%	2,05%	2,60%	1,63%
1-10-2013	1,92%	2,12%	2,52%	1,63%
1-10-2014	1,92%	2,08%	2,47%	1,63%
1-10-2015	1,85%	1,99%	2,35%	1,58%
1-10-2016	1,84%	2,04%	2,32%	1,58%
1-10-2017	2,20%	2,14%	2,34%	1,61%
1-10-2018	2,08%	2,28%	2,42%	1,67%

*) De berekening van dit percentage komt tot stand op basis van het aantal leerlingen dat onderwijs volgt op de SBO-school.

**) De berekening van dit percentage komt tot stand op basis van het aantal afgegeven Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) voor het SO.

Bij de berekening van de regiopercentages dient rekening gehouden te worden met krimp in de regio. Het aantal inwoners daalt, waardoor eveneens het aantal schoolgaande kinderen (1 okt 2014: 8794 leerling in het regulier onderwijs; 1 okt. 2018: 8374 leerlingen; een vermindering van 420 leerlingen (4,7%) in 5 jaar.) Bij een gelijkblijvend leerlingaantal is automatisch sprake van een stijging van het percentage. Desondanks is het SBO-leerlingenpercentage iets gedaald. Redenen voor deze daling kunnen zijn:

- Het preventieve effect van de inzet vanuit het samenwerkingsverband is voorzichtig merkbaar, maar nog niet objectief meetbaar.
 - Het aantal schoolverlaters op het SBO is groter dan voorgaande jaren.
- Desondanks geven scholen aan last te ervaren van de werkdruk / het gebrek aan extra handen in de klas.

Doorlooptijden

Het samenwerkingsverband realiseert de doorlooptijd van processen binnen het samenwerkingsverband:

- in de breedteondersteuning;
- in de diepteondersteuning, het aanvragen van een toelatingsverklaring (TLV) SBO/SO;
- inzake klachten en bezwaar.

Governance ontwikkelingen (interne beheersing en toezicht)

De Raad van Toezicht bestaat uit drie externe leden. Zij zijn aangesteld per 1 april 2015. In 2016 heeft één lid afscheid genomen en per 1 januari 2017 is een nieuw lid aangesteld.

In 2018 heeft er een functiewisseling plaatsgevonden. Tevens zijn in 2018 gesprekken voortgezet om tot een andere bestuurlijke inrichting te komen. Eind 2018 hebben deze gesprekken geresulteerd in een bestuursmodel waarbij de functie van directeur is omgezet naar een directeur-bestuurder, die onder aansturing van de Raad van Toezicht functioneert. De aangesloten schoolbesturen dragen hiermee hun bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het samenwerkingsverband over aan de directeur-bestuurder. De schoolbesturen hebben zitting in een Deelnemersraad. De Raad van Toezicht fungeert als werkgever voor de directeur-bestuurder.

Dit governancemodel gaat in per 1 januari 2019.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

 astrium
onderwijsaccountants b.v.

Bezoldiging van bestuurders en toezichhouders

Bestuurders, toezichhouders, OPR-leden en leden van de Klankbordgroep (bestaande uit directeuren en IB-ers van de scholen) ontvangen voor hun activiteiten ten behoeve van het samenwerkingsverband vacatiegelden, volgens de volgende afspraken:

Raad van Toezicht, voorzitter, per jaar	€ 2.500
Raad van Toezicht, leden, per jaar	€ 2.000
Besturen van DB-leden, per jaar	€ 1.500
Besturen van het AB samenwerkingsverband, per bestuurslid, per vergadering	€ 100
Besturen van Klankbordgroep, per deelnemer, per vergadering	€ 100
OPR-leden, per deelnemer, per vergadering *)	€ 40

*) Zoals in de CAO PO is gesteld, wordt voor de leerkrachten in de OPR geen vergoeding meer betaald; zij kunnen per schooljaar 60 uur van hun normjaartaak besteden aan OPR-werkzaamheden. Aan de ouders die deelnemen in de OPR wordt € 40 euro per vergadering uitgekeerd.

Inrichting passend onderwijs

Het samenwerkingsverband geeft in het ondersteuningsplan inzicht in hoe zij haar dekkend geheel van ondersteuningsvoorzieningen heeft ingericht. Daarbij wordt het proces beschreven van preventie, signalering en eerste aanpak tot aan een daadwerkelijk arrangement (de route). Daarnaast worden de voorzieningen omschreven, die het samenwerkingsverband heeft ingericht om de kortdurende ondersteuning en de arrangementen uit te voeren (het aanbod).

Ondersteuningsstructuur

Het samenwerkingsverband vat zijn ondersteuningsstructuur samen in basis-, breedte- en diepteondersteuning:

Basisondersteuning

Basisondersteuning (programma 1) is het aanbod op het gebied van passend onderwijs dat van alle basisscholen in het samenwerkingsverband wordt verwacht. Het niveau van basisondersteuning is in samenwerking met de scholen, besturen en de OPR vastgesteld, goedgekeurd en opgenomen in het Ondersteuningsplan 2017-2021.

Besturen ontvangen jaarlijks € 115,- per leerling om de basisondersteuning per die datum op orde te hebben en te houden. Verantwoording over de besteding van deze middelen vindt plaats via het verantwoordingsdocument, dat gebaseerd is op de documenten basisondersteuning en spreekwijzer. Elk bestuur heeft in 2018 het verantwoordingsdocument ingevuld en ingestuurd aan het samenwerkingsverband. Uit deze verantwoording blijkt dat de besturen de middelen hebben aangewend teneinde de basisondersteuning op peil te houden.

Breedteondersteuning: programma's ter ondersteuning

De breedteondersteuning behelst 7 programma's aan ondersteuningsvoorzieningen. Voor de benodigde expertise ten behoeve van deze programma's zijn detacheringsovereenkomsten aangegaan met de desbetreffende medewerkers en hun werkgevers. Als uitgangspunt bij elk programma geldt dat leerlingen binnen het regulier onderwijs blijven en dat vooral gewerkt wordt aan de vaardigheden van de leerkracht om nog beter af te stemmen op de leerling met extra onderwijs- en ondersteuningsbehoeften.

- 1) Kortdurende ondersteuning
- 2) Arrangementen
- 3) Deskundigheidsbevordering
- 4) Observatiegroep De Vlinderboom
- 5) Onderwijs- en Zorgarrangementen, waaronder De Trampoline
- 6) Steunpunt Hoogbegaafdheid
- 7) Poortwachter EED

Ad 1) en Ad 2) Kortdurende ondersteuning en arrangementen

Kortdurende ondersteuning en arrangementen zijn ondersteuningsvoorzieningen die niet binnen de basisondersteuning vallen.

De voorzieningen variëren van curatief van aard (korte specialistische ondersteuning van maximaal 10 uur) tot intensief en langer durend van aard (arrangementen). Voor het toekennen van een arrangement is een deskundigenadvies nodig.

De school voert regie over de aanvraag en de geleverde ondersteuning en blijft zo verantwoordelijk voor het onderwijs van de leerling.

Binnen dit programma zijn vier gedragswetenschappers (GW'ers) en elf begeleiders Passend Onderwijs (BPO'er) werkzaam voor het samenwerkingsverband; samen met BPO'ers van cluster 2 vormen zij het Expertiseteam.

De BPO'ers van de Mytyschool zijn m.i.v. het schooljaar 2017-2018 gestart met het screenen van de grof-motorische vaardigheden van alle kleutergroepen van het SWV in het PO. Deze screening wordt eind schooljaar 2018-2019 afgerond.

Ad 3) Deskundigheidsbevordering

Deze ondersteuning verschaft enerzijds individuele leerkrachten en intern begeleiders de mogelijkheid zich verder te ontwikkelen, anderzijds voorziet het in de mogelijkheid een team te trainen. Om dit programma te kunnen uitvoeren, is in 2017 een uitgebreide inventarisatie bij de scholen gedaan, waaruit bleek op welk terrein scholen behoefte hadden aan deskundigheidsbevordering. Met ingang van 1 augustus 2018 is met ruim 50 trainingen voortgegaan op het aanbod van 2017-2018. De trainingen variëren van workshops, tot (korte) cursussen, mastermodules en een screeningsprogramma op gebied van motorische ontwikkeling bij kleuters. Voor diverse scholen zijn maatwerktrajecten in de vorm van teamtrainingen opgezet. In totaal hebben ruim 700 leerkrachten en ib-ers zich ingeschreven voor één of meer trainingen.

In het kader van kwaliteitsmeting is per 1 september 2018 gestart met het uitzetten van vragenlijsten (0-meting) aan de deelnemers, waarin vragen aan de orde komen betrekking hebbend op het (persoonlijke) doel van de training in relatie tot het werk-in-de-klas. De nameting geeft inzage in het effect van de gevolgde trainingen. De opbrengsten hiervan worden in de eerste helft van 2019 verwacht.

De trainingen worden verzorgd door eigen experts alsmede door officieel erkende trainingsinstituten. Of als gevolg van de deskundigheidsbevordering het aantal verwijzingen naar het S(B)O-onderwijs afneemt, is nu nog niet vast te stellen. De relatie 'deskundiger' en daardoor 'beter af kunnen stemmen' is nog niet gelegd.

Ad 4) OPDC (Observatiegroep) De Vlinderboom

Een OPDC is een tijdelijke voorziening voor enerzijds leerlingen die het onderwijs kortdurend niet of niet volledig op een reguliere school kunnen volgen, omdat hun onderwijsbehoeften en mogelijke andere ondersteuningsbehoeften complex / onduidelijk zijn. Anderzijds is het een tijdelijke voorziening voor jonge kinderen (vanaf 3 jaar) die nog niet aan het onderwijs deelnemen, maar van wie wel al is gezien dat er complexe en onduidelijke ondersteuningsbehoeften zijn. Gerichte observatie, samen met betrokken experts, is dan nodig om tot het best passende onderwijsaanbod te komen. In dit programma wordt ook de verbinding gemaakt tussen onderwijs en jeugdzorg. Plaatsing in De Vlinderboom betreft een periode van maximaal 20 weken. Er is plaats voor maximaal 8 leerlingen per half jaar.

In 2018 zijn 14 leerlingen geplaatst en na een periode van maximaal 20 weken uitgestroomd. Tijdens de plaatsingsperiode zijn de ondersteuningsbehoeften in kaart gebracht om de leerlingen naar een zo passend mogelijke onderwijsplaats door te laten stromen.

In termen van kwaliteit kan gesteld worden dat het doel van de groep wordt behaald; immers de begeleidde leerlingen stromen uit naar een passend onderwijsplek, voorzien van een overzicht aan ondersteuningsbehoeften.

Een mogelijk risico wordt gevormd door het maximum aantal te plaatsen leerlingen; indien de groep vol zit ontstaat een wachtlijst. De expertise binnen de groep is dusdanig dat er niet kan worden uitgeweken naar andere onderwijsplaatsen.

Ad 5) Onderwijs- en Zorgarrangementen (OZA)

Het doel van dit programma is leerlingen met gecombineerde zorg- & onderwijsbehoeften zoveel mogelijk te behouden voor het basisonderwijs. Belangrijk is hierbij het samen optrekken met CJG en andere 'zorgpartners'.

In het kader van verder uitlijning *onderwijs en jeugdzorg* zijn in 2018 verdere stappen gezet met de gemeenten (zowel met de drie gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Steenberg als ook in groter verband met samenwerkingsverbanden PO & VO Roosendaal en Breda en de negen gemeenten).

Regionaal is elke zes weken overleg tussen de gemeenten en de samenwerkingsverbanden in de REA-werkgroep. Deze werkgroep bereidt de REA-agenda voor en zorgt voor de follow-up. Zo is in 2018 een Onderwijsagenda tot stand gekomen; aan de hand van deze agenda worden diverse zaken verder uitgewerkt. Telkens wanneer het *passend onderwijs* betreft, is het samenwerkingsverband actief en inhoudelijk betrokken.

Onderdeel van programma OZA is De Trampoline, een tijdelijke voorziening voor leerlingen van groep 3 t/m 8 met (ernstige) gedrags- en/of werkhoudingsproblemen en voor leerkrachten met een coachingstraject. Het uitgangspunt is dat de leerling, ook na De Trampoline-periode, op de eigen basisschool blijft en dat niet

alleen gewerkt wordt aan de kindkenmerken maar ook aan de vaardigheden van de leerkracht; de leerkracht van De Trampoline verzorgt beiden: twee dagen per week geeft zij les aan de leerlingen, de overige lesdagen coacht zij de leerkrachten van de leerlingen. Plaatsing in De Trampoline betreft een periode van maximaal 20 weken, voor maximaal 8 leerlingen. In 2018 zijn 10 leerlingen en leerkrachten via de Trampoline begeleid.

In termen van kwaliteit kan gesteld worden dat het doel van het programma wordt behaald; immers de begeleide leerkrachten geven aan dat de geboden ondersteuning extra kennis en vaardigheden hebben opgeleverd, die per direct inzetbaar is in het alledaagse handelen. In 2019 wordt een structurele vorm van kwaliteitsmeting verder uitgewerkt.

Ad 6) Steunpunt Hoogbegaafdheid

Het steunpunt heeft als taak: het adviseren van scholen over hoogbegaafde leerlingen; het trainen van leerkrachten in de afstemming op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen. Het resultaat van dit programma zal zijn: vaardiger leerkrachten; minder uitval HB-IIn; betere doorstroming naar het VO.

Wanneer een school vragen heeft over het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen kan deze een beroep doen op het steunpunt voor advies. Verder verzorgt het steunpunt trainingen voor leerkrachten en intern begeleiders. Het steunpunt bestaat uit twee personen, die nauw met elkaar samenwerken. Aanvragen door scholen worden via een kortdurende ondersteuning of arrangement bij het samenwerkingsverband aangevraagd.

De hulpvragen betreffen leerlingen van groep 2 t/m 8 en bestaan uit o.a.:

- gedragsproblematiek, voortkomend uit HB;
- 'bijzonder begaafde leerlingen' (met meerdere diagnoses als ADHD, ADD, Hoogsensitiviteit, Dyslexie, ASS, concentratie- en werkhoudingsproblemen).

De hulpvragen van IB-ers leerkrachten bestaan uit o.a.:

Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van het HB-kind in beeld brengen.

- adviezen voor aanpassingen in de groep; organisatie; werkvormen. Hoe begeleid ik als leerkracht deze leerling in de groep, naast alle niveaus en kinderen met diagnoses die ik al in de groep heb?
- adviezen voor leermiddelen/materialen.
- adviezen om individuele leerlijnen van deze kinderen op te stellen.
- help mij om dit kind te 'begrijpen'. Leerkrachtvaardigheden uitbreiden.

In 2018 zijn in totaal ruim 60 cases begeleid en/of trainingen verzorgd.

De caseload van het steunpunt neemt toe. Er is op scholen in toenemende mate behoefte aan kennis en vaardigheden om HB-leerlingen verantwoord te begeleiden. Eind 2018 is gestart met de opstelling van een plan om (samen met swv VO) subsidie aan te vragen bij het ministerie van OC&W. In termen van kwaliteit wordt (nog niet) systematisch gemeten of de geleverde ondersteuning effectief blijkt. Dit zal in 2019 worden uitgewerkt.

Ad 7) Poortwachter EED

De gemeenten zijn verantwoordelijk en beschikken over het budget voor dyslexiezorg. Zij betalen de kosten van de diagnose en behandeling. Het samenwerkingsverband heeft in overleg met de gemeentes in de regio afspraken gemaakt over route en procedures omtrent dyslexiezorg voor leerlingen met ernstige enkelvoudige dyslexie EED). De Expertgroep Dyslexie heeft de functie van poortwachter en beoordeelt namens het samenwerkingsverband op grond van dossierinformatie of er vermoedens zijn van EED en/of een leerling in aanmerking komt voor vergoede diagnostiek. De diagnostiek die daarop volgt wijst uit of er daadwerkelijk sprake is van EED waarna het kind in aanmerking komt voor behandeling.

Per dossier wordt door de gemeente € 50,- vergoed aan het samenwerkingsverband t.b.v. de poortwachter (Expertgroep). Het beoogd resultaat van dit programma is al dan niet bevestigen van het vermoeden op basis van een dossier dat door de basisschool wordt aangeleverd.

In 2018 zijn 100 dossiers onderzocht voor drie gemeenten. Hiervan hebben 80 dossiers een positief advies gekregen en 15 een negatief advies.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Diepteondersteuning

Diepteondersteuning betreft een plaatsing op een school voor speciaal (basis-)onderwijs. Dit is aan de orde zodra de onderwijsbehoeften van de leerling van dien aard zijn, dat de school niet meer tegemoet kan komen aan wat de leerling nodig heeft. Met andere woorden: de handelingsverlegenheid van de leerkracht is te groot om de leerling verder te kunnen begeleiden. De leerling wordt dan, in overleg met ouders, door de school verwezen naar een school voor speciaal (basis-)onderwijs.

Bij diepteondersteuning geldt als uitgangspunt dat – waar mogelijk – de leerling terugkeert naar de reguliere school eventueel voorzien van een arrangement vanuit het samenwerkingsverband.

In recente landelijke rapportage van de kengetallen zien de deelnamepercentages van het SWV PO3001 in relatie tot de landelijke cijfers er als volgt uit:

Monitor SWV Brabantse Wal PO*

Totaal aantal lln.	okt-13	okt-14	okt-15	okt-16	okt. 17	okt. 18
Totaal PO	8967	8794	8612	8487	8403	8374
Waarvan in sbo	172	169	159	156	185	174
Percentage in sbo	1,92%	1,92%	1,85%	1,84%	2,20%	2,08%
Leerlingen in SO	okt-13	okt-14	okt-15	okt-16	okt. 17	okt. 18
Laag	153	141	134	141	139	151
Midden	11	11	11	8	8	10
Hoog	26	31	26	23	24	23
Residentieel geplaatst					9	7
Totaal	190	183	171	172	180	191
Deelnamepercentage SO	okt-13	okt-14	okt-15	okt-16	okt. 17	okt. 18
Laag	1,71%	1,60%	1,56%	1,57%	1,76%	1,89%
Midden	0,12%	0,13%	0,13%	0,09%	0,10%	0,12%
Hoog	0,29%	0,35%	0,30%	0,27%	0,29%	0,27%
Totaal	2,12%	2,08%	1,99%	1,93%	2,14%	2,28%
Deelnamepercentage landelijk	okt-13	okt-14	okt-15	okt-16	okt. 17	okt. 18
SBO	2,52%	2,47%	2,35%	2,32%	2,34%	2,42%
Deelnamepercentage landelijk	okt-13	okt-14	okt-15	okt-16	okt. 17	okt. 18
Laag	1,34%	1,34%	1,29%	1,28%	1,30%	1,36%
Midden	0,09%	0,10%	0,11%	0,13%	0,15%	0,15%
Hoog	0,20%	0,19%	0,18%	0,17%	0,17%	0,16%
Totaal	1,63%	1,63%	1,58%	1,58%	1,61%	1,67%

* De getallen zijn afkomstig van Dashboard, DUO

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium 9
onderwijsaccountants b.v.

Overzicht toegekende Kortdurende Ondersteuning, Arrangementen en TLV's in (2016/2017) 2018

Bestuur	Aantal scholen	Aantal leerlingen			Aantal KortOns			Aantal Arrangementen			Aantal TLV's SBO			Aantal TLV's SO		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
LPS (excl. sbo)	28	5971	5813	5774	133	120	197	81	114	88	21	38	29	20	28	15
ABBO	6	1382	1285	1277	22	28	27	24	38	36	4	9	6	5	5	5
SOM	4	729	726	719	11	24	9	2	14	19	4	5	3	4	3	2
SIPO	1	190	210	248	3	0	1	0	3	0	0	0	0	0	1	0
Kruislscholen	1	181	184	182	2	3	0	1	3	3	0	1	0	0	1	0
SBO de Driemaster	1	159	185	174	3	2	3	0	0	3	11	31	28	5	1	2
Mytyschool	1	34	34	33	0	2	0	0	1	2	3	0	1	21	4	9
De Kornalijn	1	119	106	110	0	3	1	0	0	3	1	0	2	50	35	41
De Kameleon	1	40	40	39	0	0	0	0	1	4	0	0	0	19	10	11
Montaal	1				1	5	1	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Onderinstroom					0	0	0	0	2	0	0	7	3	0	2	12
Overig *)					0	0	0	0	0	0	2	7	6	7	0	7
Totaal					175	187	239	108	176	158	48	98	78**)	131	90	106**)

* Overig: bijv. leerlingen woonachtig in deze regio naar een SO-school buiten het SWV.

** 2018: Het aantal afgegeven TLV's (SBO 78; SO 106) is inclusief resp. 32 en 63 herbeoordelingen. Er zijn derhalve resp. 46 en 43 nieuwe TLV's afgegeven. (Ter vergelijking: in 2017 werden resp. 67 en 41 nieuwe TLV's afgegeven).

Het geven van een verklaring inzake de daling van het aantal afgegeven (nieuwe) TLV's SBO blijkt niet eenvoudig. Immers: het is niet mogelijk vast te stellen hoeveel TLV's er afgegeven zouden zijn zónder de interventies van arrangementen en deskundigheidsbevordering.

De toelaatbaarheidsverklaringen die zijn afgegeven stonden allen in het teken van 'niet meer kunnen afstemmen op de onderwijsbehoeften door het regulier onderwijs'. De redenen van verwijzing zijn divers en liggen altijd in het verlengde van de (on-)mogelijkheden van leerkrachten.

Teneinde leerkrachten hiermee te helpen blijven de ondersteuningsvoorzieningen vanuit het samenwerkingsverband ingezet. Het vergt een lange adem het resultaat te zien dat de ondersteuning als gevolg heeft dat aan meer leerlingen dichtbij huis onderwijs kan worden geboden.

Belangrijk is de constatering dat leerlingen voor wie een TLV is afgegeven in alle gevallen (ook) sociaal-emotioneel in de knel zaten; in het verlengde hiervan constateren we dat van deze TLV's veel leerlingen vastlopen in het leerstofjaarklassensysteem dat op de meeste scholen wordt gehanteerd. Ter illustratie: leerlingen die cognitief presteren op het niveau van groep 3, maar de leeftijd hebben van een groep 4- of 5-leerling, krijgen het sociaal emotioneel zo zwaar dat het welbevinden ernstig onder druk komt. Scholen willen en kunnen vaak wel het onderwijs aan deze leerlingen organiseren, doch komen zelf door het welbevinden (en als gevolg daarvan de verandering in gedrag) in de knel. Wanneer dan blijkt dat de overstap naar een S(B)O alsnog nodig is om tegemoet te komen aan wat de leerling nodig heeft, zien de S(B)O-scholen beschadigde kinderen binnenkomen.

Het wordt een uitdaging leerkrachten zo te ondersteunen en deskundiger te maken dat ze in staat zijn vroegtijdig te signaleren en in te spelen op juist de sociaal-emotionele behoeften van deze leerlingen. Dit vraagt bijv. om een andere mindset en een (transitie naar bijv.) kindgericht / groepsdoorbroken werken, waarmee we weer op het schoolsysteem terecht komen.

Overlegvormen

Gedurende 2018 is verschillende keren overlegd met het IB-netwerk (2 keer, bestaande uit alle IB-ers en in november 2018 ook met alle Jeugdprofessionals van de verschillende gemeenten), IB-Directienetwerk (1 keer, IB-ers en directeuren) de klankbordgroep (4 keer, afvaardiging van directeuren en ib-ers), het expertiseteam (4 keer, gedragswetenschappers en begeleiders passend onderwijs) alsmede de OPR (11 keer, bestaande uit leerkrachten en ouders).

Bestuurlijk overleg heeft plaatsgevonden met het Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur en Raad van Toezicht.

Procedures & documenten

Groeidocument

Het groeidocument is het formele document waarmee de school arrangementen vanuit de breedte-ondersteuning kan aanvragen. Het groeidocument helpt om op systematische wijze waarnemingen te ordenen en vervolgens te vertalen naar onderwijsdoelen en onderwijsbehoeften, als ook naar ondersteuningsbehoeften van leerkrachten en ouders. Het document helpt ook om de effecten van de interventies te meten (PDCA-cyclus).

Gedragswetenschappers

In 2018 waren vier orthopedagogen / psychologen actief voor het samenwerkingsverband. Elke gedragswetenschapper heeft 10 vaste scholen, die ze in twee dagen per week begeleiden bij hun vraag naar extra ondersteuning in de vorm van arrangementen of bij de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring. Per casus worden de jeugdprofessional, Leerplicht, GGD-arts of andere deskundige ingeschakeld om definitief te besluiten over een arrangement in de breedteondersteuning dan wel het toewijzen van een toelaatbaarheidsverklaring voor het SBO of SO.

Werkwijze Multidisciplinair Overleg (MDO) -> Handelingsgericht integraal arrangeren (HIA)

Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) worden afgegeven na een Multidisciplinair Overleg (MDO) dat op de desbetreffende school, door alle betrokkenen inclusief de ouders wordt gevoerd.

Nadat in het MDO besloten is dat het aanvragen van een TLV nodig is, wordt het dossier aan een tweede deskundige voorgelegd; deze beoordeelt de aanvraag zowel inhoudelijk als procedureel en geeft daarop zijn/haar advies. Indien ook de tweede deskundige positief adviseert, wordt de TLV afgegeven en kunnen de ouders in overleg met de S(B)O-school van hun keuze een plaatsingsmoment bespreken.

In 2018 is gestart met de systematiek van Handelingsgericht Integraal arrangeren (HIA). De belangrijkste wijziging ten opzichte van een MDO is dat zo vroeg mogelijk en daarmee eerder in het traject met alle betrokkenen, inclusief de ouders besproken wordt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van het kind, de leerkracht en de ouders / het gezin zijn. Omdat de desbetreffende expertise vroegtijdig en gelijktijdig aan tafel zit, is het mogelijk gerichte afspraken te maken wie wat doet. Er wordt op basis van gelijkwaardigheid eerder commitment bereikt. Punt van aandacht bij deze werkwijze is dat alle partijen de verwachtingen ten aanzien van de eigen rol helder dienen te hebben. Het is daarbij niet alleen van belang dat de school weet wat er wordt gevraagd, ook de jeugdprofessionals en andere experts zijn hierbij van belang. De gedragswetenschappers zijn getraind om een HIA-gesprek te leiden. Doel van het gesprek is te komen tot sluitende afspraken om tegemoet te komen aan de behoeften van kind, gezin en leerkracht.

Door de drie gemeenten in de regio is deze werkwijze ondergebracht in de Onderwijsagenda. In 2019 zal antwoord gegeven worden op vragen als: wie neemt de regie in een bepaalde casus en met welke mandaten zitten de experts aan tafel.

Klankbordgroep

De klankbordgroep bestaat uit een afvaardiging van directeuren en intern begeleiders. De samenstelling van de groep heeft plaatsgevonden op basis van bestuursgrootte en afvaardiging van het SO en zgn. éénpitters. De klankbordgroep vergadert onder leiding van de directeur van het samenwerkingsverband en functioneert ook als klankbord voor de directeur. Zij haalt via de klankbordgroep geluiden uit het veld op, die van grote waarde zijn voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid.

IB-netwerk

In 2018 is twee keer een IB-netwerk georganiseerd. De bijeenkomst in april heeft grotendeels in het teken gestaan van het voeren van gesprekken op basis van Transactionele Analyse, de audits op de scholen en het nieuwe aanbod deskundigheidsbevordering. De bijeenkomst in november 2018 heeft in het teken gestaan van de uitlijning met Jeugdzorg. De Jeugdprofessionals van de drie gemeenten waren uitgenodigd en na de kennismaking is ingegaan op ingewikkelde casuïstiek en de vraag hoe deze cases het best kunnen worden opgepakt. Bij de vervolgbijeenkomst in april 2019 wordt hiermee verder gegaan.

Privacyreglement

Voor de verwerking persoonsgegevens heeft het Samenwerkingsverband een modelprivacyreglement ontwikkeld. Deze is terug te vinden op de website van het samenwerkingsverband. In het kader van de nieuwe wet op de privacy (AVG) is in 2018 gestart met de verbetering van gegevensbescherming. Per augustus 2018 is een beleidsmedewerker Kwaliteit en AVG aangesteld; zij heeft o.a. zorggedragen voor de benodigde documenten en een awarenessbijeenkomst voor de medewerkers alsmede de voeding aan het IT-rogramma waarmee scholen hun aanvragen aan het samenwerkingsverband AVG-proof gaan doen.

Afhandeling van klachten

Er zijn tijdens het verslagjaar 2018 geen klachten ingediend

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

3. Financiële informatie

In 2018 is er een planning- en controlecyclus financiën vastgesteld. Daarin is vastgelegd hoe het proces van begroting tot en met de jaarrekening verloopt, inclusief de momenten van vaststelling door het bestuur en goekeuring door de Raad van Toezicht. De opzet van de meerjarenbegroting sluit aan bij het ondersteuningsplan en kent een activiteitengerichte opbouw volgens het verplichte model van OCW.

Deze financiële paragraaf geeft de relatie weer tussen het beleid en de staat van baten en lasten. Tevens wordt een toelichting gegeven op een aantal posten en op de kengetallen.

De voorgeschreven presentatie van de cijfers in de jaarrekening biedt weinig inzicht in de beleidsmatige uitwerking van het ondersteuningsplan naar de financiële consequenties. Daarom wordt voor de interne beleidscyclus gewerkt met een programmabegroting. Hiermee kan een directe relatie worden gelegd tussen beleid en financiën, zodat de meerjarenbegroting logisch voortvloeit uit het ondersteuningsplan. De vertaling van de cijfers geeft het volgende beeld:

Tabel begroting versus realisatie

	Begroting '18	Realisatie '18	Vershil
Baten			
Lichte ondersteuning	1.410.817	1.510.718	99.901
Zware ondersteuning	3.109.463	3.301.270	191.807
Verevening zware ondersteuning	153.834	171.145	17.311
Regeling schoolmaatschappelijk werk	63.822	62.746	-1.076
Overige baten	11.600	19.683	8.023
Geormerkte subsidies en bijdragen voor specifieke programma's	5.000	4.150	-850
Totaal baten	4.754.596	5.069.712	315.116
Afdracht SO, teldatum (via DUO)	2.056.749	2.166.377	-109.628
Afdracht SO peildatum (tussentijdse groei)	174.793	289.262	-114.469
Overdrachtsverplichting aan SBAO	106.340	55.829	50.511
Totaal afdrachten	2.337.882	2.511.468	-173.586
Pr. 1 Basisondersteuning	1.006.000	994.110	11.890
Pr. 2 Breedteondersteuning - KortOn	121.000	113.788	7.212
Pr. 3 Breedteondersteuning – Arrangement	476.250	441.197	35.054
Pr. 4 Breedteondersteuning – Deskundigheidsbevordering	200.000	151.679	48.321
Pr. 5 Breedteondersteuning – Observatiegroep – OPDC	148.000	147.174	826
Pr. 6 Breedteondersteuning – Onderwijs en Zorg	170.000	125.369	44.361
Pr. 7 Breedteondersteuning – Steunpunt HB	25.000	26.174	-1.174
Pr. 8 Breedteondersteuning – Poortwachter EED	6.050	4.200	1.850
Pr. 9 Bestuur en organisatie	216.000	233.739	-17.739
Pr. 10 Kwaliteitszorg	42.000	36.035	5.965
Pr. 11 Reserve	15.000	0	15.000
Totaal programma's	2.425.300	2.273.733	151.567
Totaal lasten	4.763.182	4.785.201	-22.019
Resultaat	-8.586	284.511	293.097

Baten en afdrachten

Door aanpassing van de tarieven (bedrag per leerling) zijn de rijksbijdragen hoger dan in de begroting was voorzien. Dit heeft ook tot gevolg dat de verplichte afdrachten toenemen. Anderzijds is de doorbetaalde groeibekostiging hoger dan verwacht.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Lasten

Programma 1 - Basisondersteuning

Voor realisatie van de basisondersteuning wordt sinds 2016 115 euro per leerling beschikbaar gesteld. De uitbetaling is iets lager dan begroot, veroorzaakt door een iets lager aantal leerlingen dan bekend was tijdens de begroting.

Verantwoording

Het niveau van basisondersteuning is vastgesteld in het Ondersteuningsplan. Op basis hiervan werken de scholen met een Spreekwijzer om op inhoud te monitoren in hoeverre zij het gewenste niveau hebben bereikt en welke ontwikkelpunten er nog zijn. Om het niveau objectief samenwerkingsverband breed in beeld te krijgen is per augustus 2018 gestart met audits. Eerst is op vier scholen een pilotaudit afgenomen; in december 2018 hebben de gezamenlijke schoolbesturen besloten de audits ook op de overige scholen uit te voeren. Deze audits worden in het voorjaar van 2019 afgenomen; het samenwerkingsverband organiseert de audits die onder leiding van een externe organisatie met interne auditoren worden afgenomen. De schoolbesturen leggen aan het samenwerkingsverband verantwoording af over de besteding van de € 115,- per leerling. Omdat voortdurend gewerkt wordt aan de basisondersteuning is in de bestuursvergadering van 5 juni 2018 besloten dat de bijdrage besteed kan worden aan de (gedeeltelijke) aanstelling van de ib-er.

Programma 2 en 3 – Kortdurende ondersteuning en Arrangementen

Op deze programma's rusten de detachings-/loonkosten van de gedragswetenschappers en de begeleiders passend onderwijs; daarnaast zijn verschillende arrangementen ingekocht bij derden.

Programma 4 – Deskundigheidsbevordering

De uitgaven zijn lager dan begroot. De belangrijkste reden is dat de begroting tot stand kwam nog voordat de afspraken met de verschillende trainingsinstituten waren gemaakt. Onderhandelingen over de prijsstelling van de trainingen hebben voor lagere uitgaven gezorgd.

Programma 5 – Observatiegroep OPDC

In dit programma zijn de kosten m.b.t. detachering/extern personeel opgenomen van De Vlinderboom alsmede de bekostiging van de observatieplaatsen bij SBO De Driemaster.

Programma 6 – Onderwijs & ZorgArrangementen OZA

In dit programma zijn de kosten m.b.t. detachering/extern personeel van de Trampoline opgenomen. De kosten vallen lager uit omdat minder gebruik gemaakt is van de (wel begrote) externe expertise.

Programma 9 – Bestuur en organisatie

Het verschil ten opzichte van de begroting ad € 17.739 bestaat uit meerdere posten: stijgende huisvestingskosten i.v.m. de huur van een extra ruimte t.b.v. de bureauorganisatie van het samenwerkingsverband, het aangaan van een contract met een eigen ICT-organisatie (in plaats van het meeliften op de ICT-voorzieningen van een schoolbestuur) alsmede de kosten voor de bestuursondersteuning i.v.m. de overgang naar de nieuwe governancestructuur.

Programma 10 – Kwaliteitszorg

In augustus 2018 is de beleidsmedewerker Kwaliteit & AVG gestart.

Programma 11 – Reserve

Dit programma biedt budgettaire ruimte voor onvoorziene kosten. Hiervan is in 2018 geen gebruik gemaakt.

Financiële kengetallen

Onderstaand een weergave van de kengetallen.

Kengetallen	31-12-2017	31-12-2018
Solvabiliteit	89%	90%
Liquiditeit (quick ratio)	9,2	10,1
Rentabiliteit (%)	15,0%	5,6%
Weerstandsvermogen (%) *)	42,5%	46,1%

*) Gebaseerd op de *totale* financiële reserve per genoemde datum.

Toelichting op de kengetallen:

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding weer tussen enerzijds het eigen vermogen en anderzijds het totaal vermogen. Het is een maatstaf voor de mate waarin de organisatie in staat is aan de betalingsverplichtingen op de lange termijn te voldoen. Het solvabiliteitskengetal is gedefinieerd als (eigen vermogen / totaal vermogen).

Op basis van het kengetal is de solvabiliteitspositie van het samenwerkingsverband goed. Het samenwerkingsverband is in staat aan de betalingsverplichtingen op de lange termijn te voldoen.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft de verhouding weer tussen enerzijds de liquide middelen en de kortlopende vorderingen en anderzijds de kortlopende verplichtingen. Het is een maatstaf in hoeverre de organisatie in staat is aan haar betalingsverplichtingen op de korte termijn te voldoen.

Het samenwerkingsverband is in staat aan de betalingsverplichtingen op de korte termijn te voldoen.

Rentabiliteit

Dit kengetal geeft weer in hoeverre de organisatie in het boekjaar met een sluitende exploitatie heeft gewerkt (mate van 'winstgevendheid'). Het geeft de verhouding weer tussen enerzijds het exploitatieresultaat en anderzijds de totale baten van dat jaar.

Voor 2018 is sprake van een positief exploitatieresultaat en dus van een positieve rentabiliteit. Voor 2018 was een negatieve rentabiliteit begroot.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de graadmeter voor de mate waarin een bestuur zich een tekort in de exploitatie kan permitteren in relatie tot de opgebouwde reserves. Het geeft de verhouding weer tussen enerzijds het eigen vermogen en anderzijds de totale baten van dat jaar. Het weerstandsvermogen is met 46,1% uitstekend.

Uit bovenstaande kengetallen kan worden geconcludeerd dat de liquiditeits- en vermogenspositie van samenwerkingsverband Brabantse Wal PO ruim is. Door het positieve resultaat van 2018 zijn de liquiditeits- en vermogenspositie nog verder verhoogd ten opzichte van vorig jaar.

De ontstane financiële reserve is met name opgebouwd doordat er vanaf de start van passend onderwijs tot 1 augustus 2017 weinig beleid aan middelen gekoppeld was. Het eerste ondersteuningsplan was slechts voor één jaar goedgekeurd.

Vanaf 1-8-2017 is er een nieuw en wel goedgekeurd ondersteuningsplan waarbij middelen aan beleid zijn gekoppeld.

Vanaf 1 augustus 2019 treedt een plan in werking om de financiële reserves doelmatig in te zetten. In overleg met de aangesloten schoolbesturen is ervoor gekozen de scholen/leerkrachten nog verder te ondersteunen op gebied van 'omgang met kinderen met gedragsproblemen' voornamelijk in de vorm van coaching van de leerkracht in preventiever signaleren en het opleiden van leerkrachten/ib-ers tot coach Passend Onderwijs en tot rots&watertrainer. Daarnaast voorziet het plan in een verdergaande uitlijning met jeugdzorg. Hiertoe wordt o.a. een 'verbindingsofficier' aangesteld, die mede in het verlengde van het rapport Peeters, uitvoering geeft aan de begeleiding van complexe casuïstiek waarbij zowel onderwijs- als zorgvragen liggen.

De financiering van dit plan 'veroorzaakt' een geplande overschrijding van de begroting, waardoor de financiële reserve wordt ingezet ten gunste van de verdere realisatie van Passend Onderwijs.

4. Treasurybeleid

Samenwerkingsverbanden krijgen jaarlijks een bedrag waaruit alle kosten moeten worden gedekt en waarmee waarborgen voor 'bedrijfsvoering' op langere termijn geschapen moeten worden. Op basis van het voor de organisatie geldende risicoprofiel ligt het voor de hand dat reserves worden opgebouwd. Het past in de eigen verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband de beschikbare middelen risicomijdend te beheren.

In het treasurystatuut wordt beschreven welke treasurytaken en -verantwoordelijkheden van toepassing zijn voor SWV Brabantse Wal. Dit treasurystatuut voldoet aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 (RBLD 2016).

Het Algemeen Bestuur heeft het Treasurystatuut vastgesteld op 18 april 2017.

De Raad van Toezicht heeft op 14 juni 2017 het Treasurystatuut goedgekeurd.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

5. Continuïteitsparagraaf

Meerjarenperspectief

De meerjarenbegroting is gebaseerd op het ondersteuningsplan, dat is ingegaan per 1 augustus 2017. Hierbij is uitgegaan van de onderstaande ontwikkeling van het aantal leerlingen op het S(B)O:

Leerlingen en deelnamepercentages op teldatum					
Leerlingen BaO en SBO	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022
leerlingen BaO	8.245	8.242	8.176	8.157	8.168
leerlingen SBO	173	160	159	150	143
Totaal BaO en SBO	8.418	8.402	8.335	8.307	8.311
Leerlingen SO	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022
SO //n jonger dan 8 jaar					
categorie 1 (laag)	39	39	39	39	39
categorie 2 (midden)	6	6	6	6	6
categorie 3 (hoog)	5	5	5	5	5
SO //n 8 jaar en ouder					
categorie 1 (laag)	110	110	110	110	110
categorie 2 (midden)	5	5	5	5	5
categorie 3 (hoog)	16	16	16	16	16
Totaal SO	181	181	181	181	181
Deelnamepercentages	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022
SBO	2,06%	1,90%	1,91%	1,81%	1,72%
SO	2,15%	2,15%	2,17%	2,18%	2,18%

Naar verwachting zal de personele bezetting de komende jaren een gelijkmatig beeld vertonen:

Personele bezetting	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Directie (DIR)	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Onderwijsondersteunend personeel (OOP)*	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Totaal	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30	2,30

*Van de 1,5 fte OOP wordt 0,2 fte gedetacheerd aan het SWV VO Brabantse Wal. Vanaf augustus 2018 is het OOP uitgebreid met een beleidsmedewerker met een werktijdfactor van 0,7 fte.

Strategisch beleid in relatie tot de meerjarenbegroting

Tot en met 2016 kende het samenwerkingsverband een beleidsarm ondersteuningsplan. Sinds 1 augustus 2017 is het nieuwe beleidsrijkere ondersteuningsplan in werking; hiermee is de beleidsrijkere begroting tot stand gekomen.

De verwachting dat het aantal leerlingen op het SBO zal afnemen wordt gebaseerd op de visie dat de kwaliteit van de leerkrachten op de basisscholen verder stijgt. Door de stijgende kwaliteit wordt verondersteld dat leerkrachten beter in staat zijn tegemoet te komen aan wat de leerlingen nodig hebben; leerlingen die anders verwezen zouden worden naar het SBO kunnen dan gebruik blijven maken van het regulier basisonderwijs.

Bij het SO wordt in de meerjarenbegroting uitgegaan van een stabilisatie van het aantal leerlingen. Dit leidt tot een stijging van het deelnamepercentage, gezien de daling van het aantal leerlingen.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

Teneinde de kwaliteitsverhoging in de basisscholen te realiseren worden activiteiten ontwikkeld die bijdragen aan de (verdere) professionalisering van leerkrachten en ib-ers. Zie hiervoor de beschrijving van programma 4 in hoofdstuk 2 van dit bestuursverslag.

De financiële impuls naar besturen / scholen ten bate van de basisondersteuning was in boekjaar 2018 eveneens € 115 per leerling. Scholen verantwoordden zich over de doelmatigheid van de inzet van de middelen aan het samenwerkingsverband d.m.v. het Verantwoordingsdocument. Dit document is een afgeleide van de Basisondersteuning en de Spreekwijzers waarmee scholen inhoudelijk een interne evaluatie doen op hun bereikte niveau van basisondersteuning.

Teneinde het niveau van basisondersteuning op niveau van het samenwerkingsverband te kunnen vaststellen, is in 2018 gestart met het afnemen van audits. In eerste instantie bij vier scholen als pilot. In december 2018 is besloten ook de overige 36 scholen te auditten.

Doel van de audit is het toetsen van de wijze waarop en de mate waarin scholen passend onderwijs en daarbinnen hun basisondersteuning realiseren. Het uitgangspunt is dat audits een bijdrage moeten leveren aan de kwaliteitszorg en de kwaliteitsverbetering van de school (en in bredere zin van het swv). Dit betekent dat de audit moet aansluiten bij de kwaliteitszorg van de school en bij de Spreekwijzer basisondersteuning van het swv.

De programma's 2: kortdurende ondersteuning, 3: arrangementen, 4: deskundigheidsbevordering, 5: Observatiegroep, 6: Onderwijs & Zorgarrangementen 7: Steunpunt Hoogbegaafdheid, 8: Poortwachter EED en 10: Kwaliteitszorg. blijven gedurende de looptijd van het ondersteuningsplan gehandhaafd. Zie ook de uitgebreide beschrijving in hoofdstuk 2 van dit bestuursverslag.

Nieuw in de programmabegroting is de inhoud van programma 11 Onvoorzien. Bij dit onderdeel is beleid beschreven om de financiële reserves doelmatig te besteden over een periode van 3 jaar. In overleg met de aangesloten schoolbesturen is ervoor gekozen scholen/leerkrachten nog meer te ondersteunen op gebied van 'omgang met kinderen met' als ook in een verdergaande uitlijning met jeugdzorg. Zie ook hs 3. Financiële informatie.

Bovenstaand strategisch beleid leidt tot de volgende meerjarenbegroting vanaf 2019:

Meerjarenbegroting	2019	2020	2021	2022
Baten				
<i>rijksbijdragen</i>	4.906.859	4.869.834	4.810.147	4.817.519
<i>overige baten</i>	24.500	24.500	26.500	26.500
<i>geormerkte baten programma's</i>	5.000	5.000	5.000	5.000
Totale baten	4.936.359	4.899.334	4.841.647	4.849.019
Afdrachten				
Verplichte afdrachten	2.590.430	2.424.304	2.363.317	2.327.755
Totale afdrachten	2.590.430	2.424.304	2.363.317	2.327.755
Lasten				
Programma 1 - Basisondersteuning	1.088.082	966.260	958.494	955.323
Programma 2 - Kortdurende ondersteuning	134.600	139.000	140.000	140.000
Programma 3 - Arrangeren	479.950	479.950	480.950	480.950
Programma 4 - Deskundigheidsbevordering	150.000	150.000	150.000	150.000
Programma 5 - Observatiegroep OPDC	150.090	150.090	150.090	150.090
Programma 6 - Onderwijs & ZorgArrangementen	160.000	160.000	160.000	160.000
Programma 7 - Steunpunt hoogbegaafdheid	29.000	30.000	31.000	31.000
Programma 8 - Poortwachter EED	6.050	6.050	6.050	6.050
Programma 9 - Bestuur en organisatie	325.250	328.750	331.750	334.750
Programma 10 - Kwaliteitszorg	15.000	10.000	10.000	10.000
Programma 11 - Onvoorzien	225.000	540.000	540.000	315.000
Totale lasten	2.763.022	2.960.100	2.958.334	2.733.163
Resultaat	-417.093	485.069	-480.004	-211.899

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

Dit leidt tot de volgende meerjarenbalans:

Meerjarenbalans	2018	2019	2020	2021	2022
Activa					
Materiële vaste activa	5.259	5.259	5.259	5.259	5.259
Vorderingen	19.815	19.815	19.815	19.815	19.815
Liquide middelen	2.568.958	2.151.865	1.666.795	1.186.792	974.892
Totaal activa	2.594.032	2.176.939	1.691.869	1.211.866	999.966
Passiva					
Eigen vermogen	2.333.692	1.916.599	1.431.529	951.526	739.626
Voorzieningen	4.614	4.614	4.614	4.614	4.614
Kortlopende schulden	255.726	255.726	255.726	255.726	255.726
Totaal passiva	2.594.032	2.176.939	1.691.869	1.211.866	999.966

De omvang van de materiële vaste activa en de kortlopende schulden zijn lastig te voorspellen: daarom worden deze posten in de meerjarenbalans op hetzelfde niveau als 2018 gesteld.

De financiële positie van het samenwerkingsverband is goed. Het eigen vermogen per 31 december 2018 bedraagt € 2.333.692.

Zoals uit de meerjarenbegroting blijkt zal het eigen vermogen de komende jaren dalen als gevolg van (bewuste) begrotingstekorten.

Zoals ook uit de kengetallen blijkt, is deze vermogenspositie ruim; het Bestuur en de Raad van Toezicht hebben bepaald een bedrag van € 350.000 als minimaal vereist eigen vermogen / weerstandsvermogen te reserveren.

Risico's en interne beheersing

Het bestuur heeft de verantwoordelijkheid voor de opzet en het functioneren van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Een essentieel onderdeel hierin is een goede inrichting van de administratieve processen en een goede administratie verwerking.

Het bestuur heeft de planning- en controlcyclus als volgt ingericht: ten minste één maal in de vier jaar wordt het ondersteuningsplan opgesteld en afgestemd met de belanghebbenden. Op basis van het ondersteuningsplan en relevante financiële ontwikkelingen wordt jaarlijks een begroting opgesteld. De realisatie van de doelstellingen worden gemonitord middels rapportages.

Uitgangspunt voor administratieve processen is het zgn. vier-ogenprincipe. Hierdoor worden de verantwoordelijkheden belegd bij daartoe gemandateerde medewerkers en zijn interne controles geborgd binnen de processen.

Naast het volgen van actuele ontwikkelingen in de eigen organisatie, worden de ontwikkelingen in de omgeving gemonitord en ook op landelijk niveau worden actualiteiten gevolgd. Zodra dit het SWV raakt, worden risico's in beeld gebracht en worden eventueel benodigde maatregelen genomen. Tussentijds verantwoordt de directie zich (financieel) over de stand van zaken. Dit gebeurt met tussentijdse rapportages. Het dagelijks bestuur ziet toe op het functioneren van de directie.

In de meerjarenbegroting 2019-2022 zijn de volgende risico's benoemd:

- onverwachte leerlinggroei in het S(B)O;
- krimp van het totaal aantal leerlingen in de regio;
- personeel in eigen dienst.

Hieraan kan worden toegevoegd:

- onvoldoende grip op residentieel geplaatste leerlingen;
- juridische procedure aangespannen door ouders.

Beheersmaatregelen:

Ad a) Bij voorschoolse instanties inventariseren op welke terreinen SO-leerlinggroei te verwachten is. Afspraken met hen maken over de toeleiding van leerlingen naar het onderwijs. Actief (actiever) betrokken raken bij vroegsignalering.

Ad c) Bieden van goed werkgeverschap.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Ad d) Met de scholen die residentiële leerlingen plaatsen, afspraken maken over periodieke aanlevering van gegevens inclusief prognoses; vroegtijdige betrokkenheid bedingen bij de partijen die vanuit de geestelijke gezondheidszorg de adviezen geven.

Een punt van zorg blijft dat leerlingen als residentieel geplaatst elders onderwijs volgen en die niet bekend zijn bij het SWV omdat de desbetreffende onderwijsinstelling verzuimt het SWV op de hoogte te brengen. Op ministerieel niveau wordt overlegd hoe aan deze ongewenste stroom een halt kan worden toegeroepen. Veel samenwerkingsverbanden in het land kampen met 'onverwachte' facturen. Om deze reden is in het weerstandsvermogen hiervoor een bedrag gereserveerd.

Ad e) Zo vroeg mogelijk met ouders in gesprek over de onderwijs- en zorgbehoeften van hun kind opdat een eventuele verwijzing niet als verrassing komt.

Kwantificering van de risico's

Teneinde de risico's te kwantificeren en zo het benodigde weerstandsvermogen te onderbouwen, kan onderstaande matrix worden aangehouden:

Onderwerp	Risico	Impact	Totaal impact	Kans (%)	Bedrag (Impact*Kans)	
a	Deelname S(B)O	onverwachte leerlinggroei SBO op teldatum 1-10	10 lln. à 4.665,00	€ 46.650,00	75%	€ 34.987,50
		onverwachte leerlinggroei SO op teldatum 1-10	10 lln. à 9.853,00	€ 98.530,00	75%	€ 73.897,50
		onverwachte tussentijdse instroom SBO peildatum 1-2	10 lln. à 4.665,00	€ 46.650,00	50%	€ 23.325,00
		onverwachte tussentijdse instroom SO peildatum 1-2	10 lln. à 9.853,00	€ 98.530,00	50%	€ 49.265,00
b	Krimp leerlingaantal	niet begrote inwoners- en daarmee leerlingkrimp	50% van 70.000	€ 35.000,00	75%	€ 26.250,00
c	Personeel in dienst	langdurige ziekte / vervanging personeel	Loonkosten 1 jaar	€ 135.000,00	25%	€ 33.750,00
d	Residentiële lln	onverwachte leerlinggroei	8 lln. à 9.853,00	€ 78.824,00	50%	€ 39.412,00
e	Juridische procedure	onverwacht inroepen juridische ondersteuning	Raming 150.000	€ 150.000,00	50%	€ 75.000,00
						€ 355.887,00

Korting op lumpsum schoolbesturen

Passend onderwijs voorziet erin dat wanneer de verplichte afdrachten aan het SO het totale budget zware ondersteuning (inclusief verevening) te boven gaan, er door DUO een automatische korting op de lumpsum van de deelnemende schoolbesturen wordt toegepast, in de vorm van een bedrag per leerling. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht. Wanneer de uitputtingspercentages stijgen en in de buurt van de 100% komen, is er sprake van een reëel risico.

Uitputting zware ondersteuning	2019	2020	2021	2022	2023
Afdracht zware ondersteuning					
de maximale afdracht SO bedraagt:	3.340.887	3.277.023	3.222.978	3.205.334	3.203.251
de werkelijke afdracht (via DUO en SWV) is:	71%	70%	71%	71%	70%

Het uitputtingspercentage voor SO is stabiel op 71%. Hier is derhalve sprake van een gering risico.

Beïnvloedbaarheid van de begrotingsposten

De grootste begrotingsposten zijn slechts op de langere termijn beïnvloedbaar, omdat ze direct bepaald worden door het aantal leerlingen. Het is dus essentieel dat de leerlingstromen worden gemonitord. Met name de residentiële leerlingen moeten nauwlettend worden gevolgd.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Begroting 2019	2019	in %
Baten	4.936.359	100,0%
Verplichte afdrachten	2.590.430	52,5%
Programma 1 - Basisondersteuning	1.088.082	22,0%
Programma 2 - Kortdurende ondersteuning	134.600	2,7%
Programma 3 - Arrangeren	479.950	9,7%
Programma 4 - Deskundigheidsbevordering	150.000	3,0%
Programma 5 - Observatiegroep OPDC	150.090	3,0%
Programma 6 - Onderwijs & ZorgArrangementen	160.000	3,2%
Programma 7 - Steunpunt hoogbegaafdheid	29.000	0,6%
Programma 8 - Poortwachter EED	6.050	0,1%
Programma 9 - Bestuur en organisatie	325.250	6,6%
Programma 10 - Kwaliteitszorg	15.000	0,3%
Programma 11 - Onvoorzien	225.000	4,6%
Totaal lasten programma's	2.763.022	56,0%
Totale lasten	5.353.452	108,4%
Resultaat	-417.093	-8,4%

6. Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

Ook voor de raad van toezicht stond het jaar 2018 enerzijds in het teken van het samen verder bouwen aan ons samenwerkingsverband en anderzijds in dat van de voorbereiding op de wijziging van de governancestructuur.

De raad van toezicht bestond in 2018 uit drie leden. Deze leden hebben alledrie een maatschappelijke achtergrond en inbedding. Daarnaast is er ook voldoende kennis van het onderwijsveld binnen de Raad van Toezicht. Hierdoor kent het toezicht niet alleen diepgang, maar kan de toezichtstaak ook vanuit de samenleving een brede invulling krijgen. Daarbij wordt gewerkt in overeenstemming met de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs.

De leden van de raad van toezicht houden toezicht op het functioneren van het (dagelijks) bestuur. Dit gebeurt binnen de kaders, vastgelegd in de statuten en de Wet Primair Onderwijs. De taken van de raad zijn omschreven in artikel 17 c van de Wet Primair Onderwijs.

Samenstelling

De Raad van Toezicht was gedurende het gehele kalenderjaar voltallig. Ze bestond in 2018 uit:

De heer M.W. Bakker:	Lid van de raad van toezicht Hoofdfunctie: Teammanager Bedrijfsvoering bij de regionale ontwikkelingsmaatschappij in West-Brabant, NV REWIN West-Brabant Nevenfuncties: Lid van de Raad van Commissarissen bij de RABObank Zuid West-Brabant, Lid van de Raad van Toezicht bij Stichting SOVOR (Jan Tinbergen College Rosendaal), lid van de Raad van Toezicht bij de St. Terweel (ouderenzorg in Goes).
Mevr. F.D. Assink	Lid van de raad van toezicht Hoofdfunctie: directeur bestuurder van Bibliotheek VANNU Nevenfunctie: voorzitter VBB van Brabantse Netwerk Bibliotheek, secretaris inloophuis Rose-linde Rosendaal
De heer H.J. van Arenthals	Voorzitter van de raad van toezicht

Hoofdfunctie: Voorzitter College van Bestuur van Scalda (ROC)

Nevenfuncties: Lid Raad van Toezicht Roosevelt Center for Excellence in Education, lid Raad van Toezicht CIOS Nederland, lid bestuur Zeeuwse Academische Opleidingschool.

Mevr. Assink is contactpersoon voor de OndersteuningsPlanRaad (OPR)

Het rooster van aftreden:

	benoeming	periode	herbenoeming
Michael Bakker	01-04-15	1e	01-04-19
Frederique Assink	01-01-16	1e	01-01-20
Hendrik Jan van Arenthals	01-02-17	1e	01-02-21

Vergaderingen

De raad van toezicht heeft in 2018 zeven keer vergaderd, waarvan twee keer in het bijzonder met het oog op de nieuwe governancestructuur en een keer onderling. Sinds medio 2016 was door het Dagelijks Bestuur een uitvoerend directeur (Hellen Persoon) aangesteld, die zich (o.a.) heeft beziggehouden met het schrijven van het Ondersteuningsplan en het vorm en inhoud geven aan een kwaliteitszorgsysteem.

De Raad van Toezicht heeft tweemaal overleg gehad met de OndersteuningsPlanRaad.

Relatie met verticaal toezicht Inspectie

In het 4^e kwartaal van 2017 heeft de Inspectie haar vierjaarlijkse onderzoek gehouden bij ons Samenwerkingsverband. Daarbij is ook gesproken met een lid van de Raad van Toezicht. Het onderzoek richtte zich met name op de vraag of de kwaliteit op orde was en of er sprake was van een deugdelijk financieel beheer. Het inspectiebezoek heeft geleid tot een aantal belangrijke aandachtspunten, die de Raad van Toezicht meermalen met het bestuur heeft besproken. In 2018 zijn deze verder opgepakt. De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat het bestuur constructief en concreet verder heeft gebouwd aan een adequate kwaliteitsstructuur en daarmee samenhangende governancestructuur, waarover later meer. De Inspectie is overigens van deze nieuwe governancestructuur een voorstander.

Toezichthoudende functie

De primaire taak van de raad van toezicht is het toezicht houden op de manier waarop het bestuur van de stichting haar bestuurlijke taken uitvoert. De raad richt zich daarbij met name op het dagelijks bestuur, dat in 2018 bestond uit bestuurders van SOM en LPS. De raad heeft geconstateerd dat het dagelijks bestuur zich zeer goed van haar taken heeft gekweten. Daarbij waardeert de raad het enorm dat het dagelijks bestuur zich op een constructieve manier heeft ingezet voor de wijziging van de governancestructuur van het samenwerkingsverband, waarover later meer.

Doelmatige besteding middelen

Ten aanzien van de doelmatige besteding van middelen is de Raad van Toezicht van mening dat er op zorgvuldige wijze wordt omgegaan met de beschikbare middelen waarbij er sprake is van doelmatige besteding. Ook is de Raad van Toezicht van mening dat er zodanige maatregelen zijn getroffen dat de grip op de besteding van de middelen afdoende gewaarborgd is.

Zelfevaluatie

In de loop van 2018 is, in het kader van de wijziging van governancestructuur, het functioneren van de betrokkenen bij deze structuur in goed onderling overleg geëvalueerd.

Klankbordfunctie

Naast de reguliere vergaderingen is er ook contact met het Dagelijks Bestuur buiten de vergaderingen om. Dat heeft in 2018 met name plaats gevonden tussen de voorzitter van de raad en het dagelijks bestuur, ook weer in het kader van de voorbereiding van de wijziging van de governancestructuur.

Governancestructuur

De wijziging van de structuur van de governance zou oorspronkelijk een jaar eerder, dat is op 1 januari 2018 plaatsvinden. In het verslag over 2017 hebben we al toegelicht waarom deze wijziging indertijd door het bestuur van het samenwerkingsverband is uitgesteld, in goed overleg met de raad van toezicht. Terugkijkend constateert de raad van toezicht dat het goed is geweest dit te doen. In 2018 is de samenwerking tussen (dagelijks) bestuur, ondersteuningsplanraad, raad van toezicht en niet in de laatste plaats de beoogde directeur-bestuurder gezorgd voor een breed draagvlak, vanuit een goede transparantie, betrokkenheid en niet te vergeten zorgvuldigheid.

Alle genoemde betrokkenen hebben op een goede en passende manier hun eigen belangrijke rol gespeeld in het proces, waarvoor zij onze grote waardering verdienen. De raad van toezicht heeft de door het dagelijks bestuur voorgestelde wijzigingen met genoegen goedgekeurd, waarbij eerst een positief advies van de OPR ten aanzien van het functieprofiel van de directeur-bestuurder was verkregen.

Uiteindelijk kon het dagelijks bestuur eind 2018 de handtekeningen zetten onder een wijziging van de statuten van de stichting, die de wijziging per 1 januari 2019 formeel bekrachtigde. Vanaf 2019 zal mevrouw H. Persoon, daartoe in 2018 met goedkeuring van de raad van toezicht benoemd door het bestuur, functioneren als directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband. De besturen van de in het samenwerkingsverband participerende rechtspersonen, inclusief het voormalige algemeen en dagelijks bestuur, zijn vertegenwoordigd in een deelnemersraad. Deze deelnemersraad heeft belangrijke rechten en plichten, waaronder advies- en instemmingsrecht. De raad van toezicht heeft sinds 2019 naast de in dit verslag al genoemde toezichthoudende en klankbordrol ook de rol van werkgever van de directeur-bestuurder.

Tenslotte

Al met al concludeert de raad van toezicht met plezier dat er in 2018 enerzijds op een positieve en constructieve manier verder is gebouwd aan de kwaliteit van de begeleiding binnen en structuur van ons samenwerkingsverband en anderzijds de governancestructuur dusdanig is gewijzigd dat ze beter aansluit bij de missie, visie en doelen ervan. De raad van toezicht dankt iedereen die daarbij een positieve rol heeft gespeeld, in welke functie en op welke plaats dan ook.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

7. Verslag OPR

In 2018 waren in de ondersteuningsplanraad (OPR) van het samenwerkingsverband 8 leden van 5 verschillende besturen actief. Waar in 2017 de focus vooral lag op samenwerking met de directeur om het ondersteuningsplan rond te krijgen, was 2018 vooral gericht op de organisatie van een ouderavond voor alle ouders en betrokkenen van kinderen uit het voedingsgebied van het samenwerkingsverband.

Deze avond heeft plaatsgevonden op 7 november 2018. Het doel was het creëren van naamsbekendheid, opbouwen contacten met de achterban en informatie delen over mogelijkheden tot ondersteuning voor kinderen. Terugkijkend kunnen we stellen dat dit zeker is geslaagd. Ongeveer 200 geïnteresseerden, voor het grootste deel ouders, bezochten deze avond. Zij konden kiezen uit een gevarieerd aanbod van presentaties, alle 19 verzorgd door partners van het samenwerkingsverband. Ouders kozen massaal voor uitleg over bijvoorbeeld dyslexie, faalangst en hoogbegaafdheid maar er was ook ruimte voor zeer specifieke vragen zoals DCD en starten op de basisschool als er ontwikkelingsvragen zijn. De OPR is dankbaar dat alle partijen hier belangeloos aan meewerkten; zowel de presentatoren als het Roncalli dat de locatie, ontvangst en koffie verzorgde.

Uit de evaluatie bleek dat het overgrote deel van de presentaties als zeer positief werd ervaren. Ouders kregen handvatten voor thuis, om in gesprek te gaan op school en waar ze eventueel aan konden kloppen voor extra hulp. Natuurlijk waren er ook verbeterpunten; binnen het draaiboek kunnen een aantal stappen beter uitgewerkt worden, de opkomst op de avond zelf kwam niet helemaal overeen met de inschrijvingen waardoor de aantallen bij een presentatie sterk varieerden, een enkele presentatie kwam niet helemaal overeen met de beschrijving en één keer beïnvloedde persoonlijke verhalen van bezoekers de gegeven presentatie.

De meest voorkomende opmerking echter in de evaluatie was zowel bij ouders als presentatoren "wanneer komt er weer zo'n avond?". Voor ons als OPR een teken dat de avond meerwaarde heeft voor ouders en betrokkenen. Alle tips en adviezen nemen we bij de planning hiervan mee. Het is niet ons doel ieder jaar deze avond te organiseren maar we hopen wel op termijn met een nieuw plan te komen waarin we voor nog meer mensen een aantrekkelijk aanbod kunnen aanbieden.

Naast het vele werk dat voor deze avond buiten de vergaderingen verzet is, vond er in 2018 ook een wijziging in het bestuursmodel plaats. Om zich hierbij een gedegen mening te kunnen vormen heeft de OPR vanaf het begin actief meegedacht over de wijzigingen. Waar we kritisch waren over de lengte van het tijdspad, waren we ook unaniem voorstander van de beoogde verandering, waarbij de functie van directeur zou worden omgezet in die van directeur-bestuurder. Gezien de stabiele situatie waarin het samenwerkingsverband na de komst van de huidige directeur terecht was gekomen, vonden we, net als bestuur en raad van toezicht, een nieuwe wijziging in de persoon van directeur niet wenselijk. De procedure, waarbij de OPR nauw betrokken was, heeft zich dan ook vooral gericht op de ontwikkeling tot directeur-bestuurder en het daarbij borgen van verantwoordelijkheid en betrokkenheid van alle partijen. De OPR heeft desgevraagd positief geadviseerd over het profiel van de beoogd directeur-bestuurder.

Concreet hebben er in 2018 11 vergaderingen plaatsgevonden. Een daarvan vond plaats met het bestuur en een afgevaardigde van de raad van toezicht. Bij twee vergaderingen was een externe specialist uitgenodigd het beoogde nieuwe bestuursmodel toe te lichten. Daarnaast was een afgevaardigde van de OPR onderdeel van de sollicitatiecommissie voor de aanstelling van de directeur-bestuurder, waarvoor een tweetal bijeenkomsten heeft plaatsgevonden. Er vond in 2018 een kleine wisseling plaats in de samenstelling van de OPR, waardoor ook Stichting SOM nu met een ouder en leerkracht vertegenwoordigd is. De groep heeft een breed verdeelde achtergrond en aanwezige kennis op een groot aantal gebieden en kan als volwaardig gesprekspartner optreden.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Jaarverslag 2018

Stg. Passend Onderwijs
Brabantsewal PO,
te Bergen op Zoom

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

JAARREKENING

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in gehele euro's.

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijving s-termijn in maanden	afschrijving s- percentage per jaar	activering s-grens in €
ICT	48	25	500
Meubilair	240	20	500

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Vorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/ zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen. De instelling is volgens de cao PO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2018 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkinggraad van het ABP was per 31-12-2018 97,00%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

En vergelijkende cijfers 2017. - na verwerking resultaatbestemming -

	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>	
	€	€	€	€
1	ACTIVA			
1.1	Vaste activa			
1.1.2	Materiële vaste activa	5.259	6.744	
	<i>Totaal vaste activa</i>	5.259	6.744	
1.2	Vlottende activa			
1.2.2	Vorderingen	19.815	-	
1.2.4	Liquide middelen	2.568.958	2.294.017	
	<i>Totaal vlottende activa</i>	2.588.773	2.294.017	
	TOTAAL ACTIVA	2.594.032	2.300.761	
2	PASSIVA			
2.1	Eigen vermogen	2.333.692	2.049.181	
2.2	Voorzieningen	4.614	2.835	
2.4	Kortlopende schulden	255.726	248.745	
	TOTAAL PASSIVA	2.594.032	2.300.761	

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018
En vergelijkende cijfers 2017

	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	5.045.879		4.737.936		4.801.373	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	4.150		5.000		19.791	
3.5 Overige baten	20.543		11.660		277	
<i>Totaal baten</i>		<u>5.070.572</u>		<u>4.754.596</u>		<u>4.821.441</u>
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	1.088.279		1.214.300		771.907	
4.2 Afschrijvingen	1.485		4.000		1.364	
4.3 Huisvestingslasten	13.414		5.000		4.370	
4.4 Overige lasten	84.016		181.000		105.063	
4.5 Doorbetalingen aan schoolbesturen	3.598.867		3.358.882		3.215.588	
<i>Totaal lasten</i>		<u>4.786.061</u>		<u>4.763.182</u>		<u>4.098.292</u>
<i>Saldo baten en lasten *</i>		<u>284.511</u>		<u>-8.586</u>		<u>723.149</u>
Totaal resultaat *		<u><u>284.511</u></u>		<u><u>-8.586</u></u>		<u><u>723.149</u></u>

*(- is negatief)

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Een (voorstel) bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.1.2 Materiële vaste activa

1.1.2.3

**Inventaris en
apparatuur** **Totaal
materiële
vaste activa**

	€	€
Stand per 01-01-2018		
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	9.793	9.793
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	3.049	3.049
Materiële vaste activa per 01-01-2018	6.744	6.744
Verloop gedurende 2018		
Afschrijvingen	1.485	1.485
Mutatie gedurende 2018	1.485-	1.485-
Stand per 31-12-2018		
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	9.793	9.793
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	4.533	4.533
Materiële vaste activa per 31-12-2018	5.259	5.259

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>	
	€	€	€	€
1.2.2.15 Overige overlopende activa	19.815		-	
<i>Overlopende activa</i>		<u>19.815</u>		<u>-</u>
Totaal Vorderingen		<u>19.815</u>		<u>-</u>

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4 Liquide middelen	<u>31-12-2018</u>		<u>31-12-2017</u>	
	€	€	€	€
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	2.568.958		2.294.017	
Totaal liquide middelen		<u>2.568.958</u>		<u>2.294.017</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium

 onderwijsaccountants b.v.

2 Passiva

2.1	Eigen vermogen	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
		€	€	€	€
2.1.1	Eigen vermogen				
2.1.1.1	Algemene reserve	2.049.181	284.511	-	2.333.692
	Totaal Eigen vermogen	2.049.181	284.511	-	2.333.692

2.2.1	Personele voorzieningen	Stand per 01-01-2018	Dotatie 2018	Onttrek-king 2018	Vrijval 2018	Stand per 31-12-2018	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.4	Jubileumuitkeringen	2.835	1.779	-	-	4.614	-	-	4.614
	Totaal personele voorzieningen	2.835	1.779	-	-	4.614	-	-	4.614

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
2.4.1	Schulden verbonden partijen	186.588		163.921	
2.4.8	Crediteuren	46.409		8.129	
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.769		5.535	
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	2.224		1.417	
2.4.12	Kortlopende overige schulden	234		297	
	<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		242.224		179.299
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	-		37.333	
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	5.238		3.422	
2.4.19	Overige overlopende passiva	8.264		28.691	
	<i>Overlopende passiva</i>		13.502		69.446
	Totaal Kortlopende schulden		255.726		248.745

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	4.983.133		4.674.114		4.746.682	
	Totaal Rijksbijdrage		4.983.133		4.674.114		4.746.682
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	62.746		63.822		54.691	
	Totaal Rijksbijdragen		62.746		63.822		54.691
	Totaal Rijksbijdragen		5.045.879		4.737.936		4.801.373
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies	4.150		5.000		19.791	
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		4.150		5.000		19.791
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		4.150		5.000		19.791
3.5	Overige baten						
3.5.2	Detachering personeel	19.683		11.660		-	
3.5.10	Overige	860		-		277	
	Totaal overige baten		20.543		11.660		277

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	89.587		155.000		71.422	
4.1.1.2	Sociale lasten	14.902		-		9.056	
4.1.1.3	Premies Participatiefonds	5.129		-		2.280	
4.1.1.4	Premies Vervangingsfonds	5.715		-		2.865	
4.1.1.5	Pensioenpremies	15.754		-		8.889	
	Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		131.087		155.000		94.512
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	1.779		-		1.715	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	727.086		731.250		608.420	
4.1.2.3	Overige	228.327		328.050		67.260	
	Totaal overige personele lasten		957.192		1.059.300		677.395
	Totaal personele lasten		1.088.279		1.214.300		771.907

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 2,3 in 2018 (2017: 1,6).

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
4.2 Afschrijvingen						
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa		1.485		4.000		1.364
Totaal afschrijvingen		<u>1.485</u>		<u>4.000</u>		<u>1.364</u>
4.3 Huisvestingslasten						
4.3.1 Huur		13.414		5.000		4.370
Totaal huisvestingslasten		<u>13.414</u>		<u>5.000</u>		<u>4.370</u>
4.4 Overige lasten						
4.4.1 Administratie en beheerlasten		70.834		177.500		88.120
4.4.2 Inventaris en apparatuur		-		-		73
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen		3.989		-		116
4.4.5 Overige		9.193		3.500		16.754
Totaal overige lasten		<u>84.016</u>		<u>181.000</u>		<u>105.063</u>

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1 Controle van de jaarrekening		4.886		6.000		3.910
4.4.1.1.2 Andere controlewerkzaamheden		-		-		-
4.4.1.1.3 Fiscale advisering		-		-		-
4.4.1.1.4 Andere niet-controlediensten		-		-		-
		<u>4.886</u>		<u>6.000</u>		<u>3.910</u>

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidige en/of vorig boekjaar.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
4.5 Doorbetalingen aan schoolbesturen						
4.5.1 Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW						
4.5.1.1 Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW voor (v)so	2.166.377		2.056.749		2.029.205	
Totaal Verplichte afdrachten uit te voeren door OCW		2.166.377		2.056.749		2.029.205
4.5.2 Doorbetaling op basis van 1 februari						
4.5.2.1 Doorbetaling op basis van 1 februari (v)so	289.262		122.204		147.259	
4.5.2.2 Doorbetaling op basis van 1 februari sbo	55.829		106.340		-39.041	
Totaal Doorbetaling op basis van 1 februari		345.091		228.544		108.218
4.5.3 Overige doorbetalingen van rijksbijdragen aan schoolbesturen		1.087.399		1.073.589		1.078.165
Totaal Doorbetalingen aan schoolbesturen		<u>3.598.867</u>		<u>3.358.882</u>		<u>3.215.588</u>

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
 onderwijsaccountants b.v.

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		<u>Resultaat 2018</u>	
		€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)		284.511
	Totaal resultaat		<u>284.511</u>

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2018	Statutaire zetel	Code acti- teiten	Deelname- percentage
Lowys Porquinstichting	Stichting	Bergen op Zoom	4	-
Stichting SOM	Stichting	Bergen op Zoom	4	-
SIPO	Stichting	Breda	4	-
Stichting ABBO	Stichting	Bergen op Zoom	4	-
Stg. Kruislandse Scholen	Stichting	Kruisland	4	-
Stichting KPO	Stichting	Roosendaal	4	-
Stg. RK Mytyschool	Stichting	Roosendaal	4	-
Het Driespan, Koraalgroep	Stichting	Etten-Leur	4	-

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

VERANTWOORDING SUBSIDIES

Niet van toepassing, er zijn geen subsidies die toegelicht dienen te worden.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

WNT-VERANTWOORDING 2018

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De Stg. Passend Onderwijs Brabantsewal PO is een samenwerkingsverband. Voor onderwijs gerelateerde instellingen geldt geen indeling in een bezoldigingsklasse en geldt altijd het WNT bezoldigingsmaximum van € 189.000.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

WNT-VERANTWOORDING 2018

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Leidinggevende topfunctionaris			
Dienstbetrekking	Ja	Nee	Nee
Aanhef	Mevrouw	De heer	Mevrouw
Voorletters	H.M.B.	L.L.M.	E.J.M.
Tussenvoegsel			
Achternaam	Persoon	Soffers	Kooijmans-Schuurmans
Functievervulling in verslagjaar (2018)			
Functie(s)	directeur	Voorzitter	Secretaris
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01
Afloop functie	31-12	31-12	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,800		
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee	Nee	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging in verslagjaar (2018)			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	57.703	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	10.111	-	-
Subtotaal bezoldiging	67.814	-	-
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-
Totale bezoldiging	67.814	-	-
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering			
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	151.200	189.000	181.000
Gegevens in vorig verslagjaar (2017)			
Dienstbetrekking	Ja	Nee	Nee
Functie(s)	directeur	Voorzitter	Secretaris
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01
Afloop functie	31-12	31-12	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) 0,6 en per 1-9 0,8	0,800		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	51.352	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	7.287	-	-
Totale bezoldiging	58.639	-	-
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	108.600	181.000	181.000
Toelichting			

Bovenstaande leidinggevende topfunctionarissen hebben geen uitkering wegens beëindiging dienstverband in 2018 ontvangen.

Bij deze leidinggevende topfunctionaris(sen) is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

WNT-VERANTWOORDING 2018

Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Toezichthouder			
Aanhef	De heer	De heer	De heer
Voorletters	M	F.D.	H.J.
Tussenvoegsel			
Achternaam	Bakker	Aben	Arenthals

Functievervulling in verslagjaar (2018)

Funcie categorie	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01
Afloop functie	31-12	31-12	31-12

Bezoldiging in verslagjaar (2018)

Bezoldiging	2.420	2.000	2.730
Subtotaal bezoldiging	2.420	2.000	2.730
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-
Totale bezoldiging	2.420	2.000	2.730
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering			
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900

Gegevens in vorig verslagjaar (2017)

Funcie categorie	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-01	01-02
Afloop functie	31-12	31-12	31-12
Bezoldiging in	2.500	2.000	1.833
Totale bezoldiging	2.500	2.000	1.833
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	16.563

Toelichting

Bovenstaande toezichthoudende topfunctionarissen hebben geen uitkering wegens beëindiging dienstverband in 2018 ontvangen.

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Er zijn geen niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen die hier moeten worden toegelicht.

Behorende bij onze verklaring d.d.

11 JUN 2019

astrium
onderwijsaccountants b.v.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting Passend Onderwijs Brabantse Wal

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Passend Onderwijs Brabantse Wal te Bergen op Zoom gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Passend Onderwijs Brabantse Wal op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Passend Onderwijs Brabantse Wal, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zoetermeer, 11 juni 2019
Astrium Onderwijsaccountants B.V.

Drs. N.E. Lansbergen RA EMITA RE

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijnhet in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.